לא היו כופתין פרק רביעי תמיד

אלא היה שובר בו את הרגל אלא נוקבו

ממתוד ערקובו ותולה בו היה מפשים ויורד

ער שמגיע לחוה הגיע לחוה חתך את הראש

ונתנו למי שוכה בו חתך את הכרעים ונתנן

למי שזכה בהן מרק את ההפשמ קרע את

הלב והוציא את דמו חתך את הידים ונתנן

למי שוכה בהן עלה לרגל הימנית חתכה ונתנה

למי שזכה בה וב' ביצים עמה קרעו ונמצא

כולו גלוי לפניו נמל את הפדר ונתנו על בית

שחיטת הראש מלמעלה נמל את הקרביים

ונתנן למי שזכה בהן להדיחן יוהכרם מדיחין

אותה בבית המדיחין יו ומדיחין אותה כל

צרכה והקרביים מדיחין אותן שלש פעמים

שבין של שולחנות של שיש שבין 🕬

העמודים זו נטל את הסכין והפריש את הריאה

מן הכבד ואצבע הכבד מן הכבד ולא היה

מזיזה ממקומה 🕫 נוקב את החזה ונתנה למי

שזכה בה עלה לדופן הימנית היה חותך ויורד

עד השדרה ולא היה נוגע בשדרה עד שמגיע

לבין ב' צלעות ס סדקות חתכה ונתנה למי

שוכה בה והכבד תלויה בה יבא לו לגרה

הניח בה שתי צלעות מכאן וב' צלעות מכאן

חתכה ונתנה למי שזכה בה יו הקנה והלב

והריאה תלוים בה בא לו לדופן השמאלית

הניח בה שתי צלעות דקות מלמעלן ושתי

צלעות דקות מלממן וכך היה מניח בחבירתה

נמצא מניח ישתים שתים מלמעלן שתים

שתים מלמטן חתכה ונתנה למי שוכה בה

והשדרה עמה והמחול תלוי בה והיא היתה

גדולה אלא של ימין קורין גדולה שהכבד תלויה

בה הבא לו לעוקץ חתכו ונתנו למי שזכה בו

האליה ואצבע הכבד וב' כליות עמו נמל את

הרגל השמאלית חתכהי ונתנה למי שזכה בה

נמצאו כולן עומדים בשורה והאברים בידם

ד א מיי׳ פ״ו מהלכות מעה״ה הלכה ה: הב מיי שם הלי ו: ו ג מיי שם הלי ז: ז ג מיי שם הלי ז: ז ד מיי שם הלכה ח: ח ה מיי שם הלכה ט:

שימה מקובצת א] נוקבו מתחת חיבת מתוך אן טקפי מתחות עיפע מחק: נמחק: בן מיבת ומדיחין ל"ש ומיבת אותה נמחק: גן פעמים במעוטה על שולחנות אות ך נמחק: דן העמודים גירסת ר"ש שבבית המטבחיים: הן נקב את אות ו' נמחק: רן ללעות רכות חתכה חיבת דקוח נמחק: ז] בה והקנה והלב: ח] מניח בשתיהן שתים: ט] מתחיל ואמרינן ביומא דדרך הפשטו היה קרב כילד הראש והרגל והעוהד ושתי דפנות הידים והחוב: ין שחיטה על ידו והידים והחוה: ין שחיטה על ידו כלומר חיבת על נמחק: יאן השחיטה ולא קתני בית שחיטת הראש ותו לא לאשמועינן בשהיה: יבן את הכרס ונתן למי מוכה בה להדיחה ולהחיר: שוכה בה נהדיהה ונסקיר: יג] מיבת ומדימן ליש: יד] הדחה שלש פעמים לפי שיש מי שיש בה טטופת מיבת כרס נמחק: טר] פעמים בכך לכל במיעוטה אות (כ"ג) [נ"] נמחק: טזן העמודים שעל אותן היו אות טון שעמדים עשב מותן שיד חות ר' נמחק: יד] כ"ד מן הטבעות לשולחנות ד' מן שולחנות לננסין תיבת להעמודים כו' ואות ה' נמחק: יח] קבעו לזה מקום ולזה מהום הס"ד ומה"ד נטל את: יטן הכבד הכבד כשחותכים אלבע עד תיבת היה נמחק:

פי' הרא"ש מערבית דרומית לפי ששירי הדם ניתניו בסמור לו על יסוד דרומי:

ניתנין במתון לו על יסוד רותי:

לא היה שובר בו את הרגל.

ברגל ומעביר הרגל ועושה נקב

ברגל ומעביר הרגל ששובר מן

האחר וחולה בשני הרגלים

האחר וחולה בשני הרגלים

ומפשיט: א"א נוקבו מתוך

ערקובו. ברגל שמאלי ועשה נקב

יקן הגידים לעלם וחלאו ברגל א בן אגר ט כפנט מנות מחברו בבכורות [דף מ:] זגב הרגל שאינו מגעת לערקוב: היה מפשיט ויורד. באמצע בין הבהמה וקלת מן הלדדין עד שמגיע לחזה: חתך את הראש. עם העור שאינה בכלל הפשטה כדאמר בפרק ב' דחולין [דף כו.]: חתך את הכרעיים. ד' החלכוב": מירק את ההפשט. גמר כל ההפשט וסילק העור מן הבשר: קרע הלב והוליא את דמו. לפי כשהשה לאת גמתת בשעת השחיטה וממשכת את הדם מבית השחיטה והוא הדם הקרוש הנמצא בלב וה"ל כדם שנשפך ולא מתננס בכב והיי כדם שנשפח ולח מקפל בכלי ופסול למובח. נייל שמשנה זו אין מקומה כאל אלה אחר אותה משנה דקרעו ונמנאל כולו גלוי לפניו דקודם אותו קריעה אייא להוציא אם הלב: חתך את הידים. מן הכתפים: לרגל הימני. הוא הירך: לפי שוכה בה. הוא הכהן שזוכה בראש ישתי ביליו הניח דבוקים בירך: מצ את הפדר. חלב שעל הקרב: ינתגו על בית השחיטה מלמעלה. לכסות לכלוך דם בית השחיטה לכסות לכלוך דם בית השחיטה ודרש לה מקרא בפ"ב דחולין [שם] דכתיב את ראשו ואת פדרו ערך: הברם היו מוליכין אותו לשכת מדיחין. ולא רצו להוציא כל קלבה עד שתהא יפה בכל הלורך: קנכי על שתיאוריפי בכל יטחרן. מדיחין אותן שלש פעמים במעוטה וכו'. בכלי כמו מעוטן םל זיתים מלשון עטיניו מלאו חלב איוב כאז. ול"ג במיעוטה לכל העמודים פי׳ בשולחן קטן שבין העמודים והא דאמרינו במסכת

מדות (דף לו.) שולחנות של שיש שבין העמודים ובשולחנות שעליהן מדיחין גרסי׳ בבית המטבחיים וכן מוכח במדות [לו:] דאמרינן מקום הטבעות כ״ד "ו לשולחנות ד' שולחנות לעמודים כו' הננסין ד' והמותר מקום הננסין: במיעוט שולחנות של שיש. יכולין להדיח שהתמיד היה כבש. והא דתנן במדות

(דף מו:) לשכה ששם היו מדיחין קרבי קדשים היינו כרס כדמוכח (ו) הכח שמדיחין בבית המדיחין הכרס וכל לרכי בית המטבחיים מדיחין שם. ונראה לי הא דלא היו רולים להדיח הקרביים עם הכרס בלישכת מדיחין משום שהכרס יותר ויותר יש בה טינופת וחם יודחו יחד יחלכלכו זה מזה לכך קבעו יחן זה לזה מקום: ונטל אם הסכין והפריש את הריאה מן הכבד. ועד עכשיו לא היה לו צורך סכין לא בנטילת הפדר ולא בנטילת קרביים שזהו דבר שנוטלין ומפרידין בלח סכין: והפריש אם הריאה מו הכבד. הפריד זה מזה כדי (ח) שתהא הריאה עם לואר כדלקמן והכבד עם דופן ימין: וחלבע הכבד מן הכבד. אלבע הכבד ים כשחותכים את הכבד ומפרידין אותו ממקומו נשאר מעט כבד מן העוקץ אצל הכליות ולא היה מזיזה ממקומה: **נקב את החזה.** בדבר שאינו חותך כדרכו שייך לשון נקיבה שהיה מפריד החזה מן הדפנות והללעות זו ארוכה מזו. ועוד יש לומר לפי שהחזה על הדפנות כמו אהל וכשנטל את החזה משם הוי כמי שניקב בבהמה שהחזה קלר ברחבו ודומה מקומו לאחר נטילתו כחלון וזהו עיקר: ונחנו למי שוכה בו עלה לדופן הימני היה חוחך ויורד עד השדרה. חלל השדרה חותך ולח היה נוגע בשדרה שהשדרה היה מניח אותה עם הדופן השמחלי לפי שבזה הדופן היה מולה הכבד: כן לא היה חותך השדרה עמו שאם היה חותכו עמו היתה כבידה בא] [הרצה] (היה): עד שהיה מגיע לב׳ הללעות דקותי. אלל החזה כלומר היה חותך ויורד עד שיהא מגיע לאותן ללעות וגם למעלה אלל העוקץ היה מניח ב׳ הללעות ולקמיה מפרש כשיפריש דופן שמאלי דקתני ומניח ב' ללעות דקות מלמעלה וכו' וכך היה עושה בחבירתה

הראשון דופן ימין: חותכה ונותנה למי שוכה בו והכבד חלויה בה. לכך הפריש קודם הריאה מן הכבד שבב׳ הקרבות היו: בא לו לגרה. לנואר: והניח בה ב' ללעות מכאן וב' ללעות מכאן. ב׳ ללעות הניח בו כבר כשחתך הדופן הימני ועכשיו (הניח בו שעדיין) הניח בה ב׳ ללעות מלד אחר וזהו אותן ללעות שהן בדופן אלל חזה ועדיין לא חתך דופן השמאלי לכך שייך לומר והניח בה שעדיין הן מחוברות לדופן: והקנה והלב והריאה תלוין בה בא לו לדופן שמאלי והניח. לא גרסי׳ בה [אלא] והניח אלל העוקץ: ב' ללעות דקות. דהיינו למעלה וב' ללעות דקות מלמטה אלל החזה והניחן במקומן ולא חתך עם הדופן וכן היה מניח עם חבירתה בדופן הימני ב׳ ללעות למעלה אצל העוקץ ולפי שלא פירש לך למעלה ב׳ ללעות למעלה בנטילת דופן ימין פירשו כאן: נמלא מניה בשחיהן. בשתי דפנות שתים שתים מלמטה ושתים שתים מלמעלה בין בדופן ימין בין בדופן שמאל מניח בכל א' שתים שתים למטן וכן שתים שתים למעלן: חתכה. לדופן שמאל ונתנה למי שזכה בה והשדרה עמה תלויה בה והיא היתה כבידה יותר אלא של ימין קרויה גדולה לפי שהכבד תלוי בה והכבד לאו מן הדופן הוא אלא תלוי הוא בה ובשביל שדבר שאינו בכלל הדופן חלוי בה לכך נקראת גדולה: בא לו לעוקד. הוא הזנב חתכו אצל רגל השמאלי שעדיין תלויה הבהמה בו: האליה ואלבע הכבד וב' כליות עמו. וכן ב' ללעות מכאן וב' ללעות מכאן. לפי שאותן ללעות מיקרי כנפי העוקץ ולא חש לפרש שני ללעות מכאן ומכאן: נטל רגל השמאלי. שנשאר יחידי שכל הבהמה מנותחת לאברים ורגל שמאלי נשאר עדיין באונקלי ונתנה למי שזכה בה: נמלאו רולן עומדין בשורה והחברים בידם: עד עכשיו פירשו סדר ניתוחיה מעתה לריך לפרש סדר הולכתם למזבח כילד מוליכים האברים קודמין זה לזה:

הראשון

לא היה שובר בו את הרגל. כשהיה מתחיל מן הפשטו היה קרב הראש (כ) העוקץ והרגל ושתי דפנות וידים והחזה והגרה ונמצאת למד מהתם שמפשיטין אותו דרך הרגלים הילכך (כתוב) פירש לך כשתולהו ברגליו באונקליות לא היה שובר את רגליו ומניח רגל השבור ברגל האחר דרך

הרגל ויורד עד לחזה וכן מוכח ביומא (דף כה:) דאמרינן התם דרך הנקב שינקוב ברגל שני כדרך הטבחים שתולין את הבהמה להפשיטה: אלא נוקבו מחוך ערהובו. כמו ארכובו. בשני הרגלים נוקב ומניחן באונקליות דרך הנקבים. וכל כך למה שלאחר שהפשיטה מנתחה אבר אבר וכשחותך רגל ימין עדיין תלויה הבהמה ברגל השמאלי ואם היה תולה אותה כמו הטבחים לאחר שיחתוך ממנה רגל ימין תפול הבהמה לארץ לפי שאותו הרגל תחוב ברגל האחר ועל ידי כן תלויה הבהמה: היה מפשיע ויורד עד שהגיע לחוה. שהרי הופשטה כל הבהמה אלא שעדיין תלויה עוד בחזה למטה שעדיין לא הופשטה שם כדקתני לבסוף מרק והפשיט. וקודם שיחתוך ממנה שום אבר חותך את הראש ולא מפשיטו שהרי קודם הוא בהקטרה ונאה לחותכו קודם: ונסנו למי שזוכה בו. קודם שחתך את הכרעים (ג) רגלי הבהמה. כרעים על שם כריעה קרי להו כרעים. שמאחר שהופשטו הידים עד כנגד החזה יכול לחתוך כל ארבע רגלים יחד: מירק והפשיט. גמר כמו (יומה דף לא:) קרלו ומירק אחר שחיטה י] [על] ידו (על). כלומר גמר הפשיטו נגד החזה ולואר וסוף הידים: קרע את הלב והוליה הם דמו חתך הם הידים ונחכן למי שוכה בהן עלה לרגל הימנים. וה"ה דקודם שיחתוך הידים היה (ד) לו לחתוך רגל הימנית אלא שעדיין כובד הבהמה ברגלים והבהמה נחליתם. ובכל הסדר הזה אין שום פסוק כי אם סברא לפי מה שנכון לעשות עושין: חתכה ונסנה למי שוכה בה. דהיינו אותו שוכה ברחש: ושני בילים עמה. שעולה בא זכר. ואז הבהמה תלויה על ידי הרגל השמחלי: קרעו ונמלא כולו גלוי לפניו. עכשיו שנטל רגל הימני כשהרעו נמצא כולו גלוי לפניו ויכול לראות בפנים

שכשלא היה הרגל עדיין חתוך אפי׳ אם היה קורעו לא היה מה שבפנים נראה כמו עתה: נטל הפדר. חלב ונתנו מכסה על בית שחיטת הראש למעלה לכסות בו בית השחיטה. יא] קתני בית (ס) השחיטת הראש כשהיה נושא את הראש על המזבח היה הופך בית השחיטה למעלה ולוקח החלב ומכסה וזה דרך כבוד למעלה. ולא קתני בית השחיטה סתם למעוטי שחיטת לואר אתיא [סד"א] דכמו שהראש מגונה בשביל שחיטה הכי נמי לואר מגונה הילכך פי׳ לך בית שחיטת הראש למעוטי בית שחיטת לואר ולואר כשהיה נושא היה הופך החתך אללו ואינו נראה אבל הראש קרניו בין אלבעותיו וחוטמו כלפי זרועותיו ובית שחיטתו למעלה הילכך מכסה הפדר בית השחיטה והכי יפה לעשות ושחיטת הצואר אינה מגונה בדם כל כך כמו הראש: נטל את יבן הקרביים ונוסגן למי שוכה בהן להדיחן. ולהסיר הטינוף שבהן (ו): וידיחו אוסו בכים המדיחין יו ומדיחן כל לרכה. לפי שיש בה טינופת הרבה קבעו לה לשכה אחת להדיחה שם ולא קבע די בה הדחה ידן שיש כרס שיש בה טינופת הרבה ויש שאין בה כל . כך (הקרביים) והבני מעיים אין בהן משום טינופת כל כך: מדיחין אוסן ג' פעמים מון (בכך לכל) במיעוטן של שולחנות. בשולחן הקטן של שולחנות של שיש שבבית המטבחיים. ולאו היינו שולחנות שבין העמודים שון על אותו היו מפשיטין כדמפרש במסכת מדות (דף לו.) אבל מלבד אותן שולחנות היו שולחנות של שיש. נראה לי שהיו קבועין בגבוה שעליהן היו מדיחין קרביים וכן מייחינן על גמרא דהאי פירקאס י׳ שולחנות היו במקדש ח' של שיש בבית המטבחיים שעליהם מדיחין את הקרביים אבל שולחנות שהיו מפשיטין היו בין עמודים וכן גרסי׳ בהדיא במסכת

 א) ס"א רכות וכן בכל העתוד,
 במשנה שבמשניות ליתא חתכה, ג) [בועד הבהתה נתלית העכה, ג) [כועד הבהתה נתלית ברגלים רש"ש], ד) נ"א באחד,
 ברגלים רש"ש], ד) נ"א באחד,
 ברגלים ל"א: רכות, וכן (מקו, ז) אולי צ"ל דתלבד כל אלי. קמן, ז) חוני מ"ד דמנבד כו חנו כ"א מקומות היו עדיין ג" מקומות, ח) נראה דחסר כאן איזה מיבות, ש) בחוספתא ליותא זה רק כן הוא בירושלמי כשהגזבר חותם חותם ונותן לאמרכל כו יכשהאמרכל רואה ומכיר חוממו ומתיר גזבר רואה וכו'. הגהות הב"ח (A) במשנה במעטן על שולחנות נ"ב לשון הר"ע לפי גירסא זו במעטן לכל הפחות ואם רלה להוסיף ולהדיחן יותר

מג' פעמים מוסיף עכ"ל אבל ים גורסים במעוטן של שולחנות יש גורסים במעוטן של שונחנות ועיין במוס" שלפנינו: (ב) מפרש ד"ה לא היה שוצר וכו היה קרב הראש והרגל ושתי הידים העוקץ והרגל והחות והגרה ושתי דפנות וכו׳ שבהן הפ״ד ולח״כ מ״ה וכו׳ שבהן הפ״ד ולח״כ מ״ה והכרס מדיחין וכו׳ ולא קבע בה לשכת הדחה שיש צדם כיון שיש בה טינופת הרבה הס"ד ואח"כ מ"ה והקרביים וכו' כל כך מ״ה והקרפיים וכו״ ככ כך מדיחין אותן ג׳ פעמים ודי בכך לכל הס״ד ואח״כ מ״ה במעטן וכו׳ וכן מייחינן בגמרא דהאי פירקא שלש עשרה וכו׳ מקום פירקא שלש עשרה וכו׳ מקום הטבעות כ"ד מן הטבעות לשולחנות ד' מן השולחנות ולנוסין ד': (1) ד"ה במיעוט שולחנות וכו' כדמוכח התם וכו' פונחנות וכרי כדתוכה התם וכרי ומדיחין אותה כל לרכה פי' בית המטבחיים וכר' קבעו לזה מקום לזה מקום: (ת) ד"ה והפריש יכו׳ כדי שתשאר הריאה עם:

פי' הראב"ד

הקרקע של העזרה שהרי בעזרה היתה עומדת ושם היו מולחים עורות קדשים אלא ע"כ צ"ל שאפילו בגגין היה . זילוק דיש מהן שנתקדשו יש מהן שלא נתקדשו והכל ויש מהון שלא נוקדשו הכל לפי הצורך והשעה שהיו צריכין אז עשו ולאו דוקא דקאמר רב דכל גגין לא נתקדשו אלא חוץ [גג] הפרוה לא נתקדשו כולם או בשעת קדושת העזרה אבל בשעת קודשת העודה אבל מכאן ואילך לא אתי שום בנין ומבטל קדושת העזרה וכן מוכח כמו כן [הא דתנן] גגו היה, קודש ולא מותבי׳ גגו היה קודש ולא מותביי מיניה לרב (ורב) כמו כן נראה לומר דבימה לא צריך לאסרה משום לא תטע אפילו אם היתה ממש בקביעות לשם דאיל דכל דבר שיש בו אהל דומיא דבר שיש בו אהל דומיא [דנטיעה] שיושבין בצלו זהו אסור לעשות כן אבל בענין אצטבאות ובימה אינו נראה שיהיה אסורה שהרי בן קטין עשה מוכני לכיור של עץ וגם עשה מוכני לכיור של ען וגם מנודה איכא מגון דמכשיר בסוכה בפרק החליל ואע"פ שמנורה אין ראיה כל כך משום שדבר המיטלטל הוא ואין דומה לנטיעה מכל מקום מוכני היה קבוע אלא מקום מוכני היה קבוע אלא מידי דמאהיל בעינן דומיא מה שהתורה אסרה. ומה שהאריך בתו' צרפת בשם ר' יעקב ז"ל בפי' בשימור שכל יעקב ז"ל בפי' בשימור שכל ג) א' כ"א מקומות היו עדיין ג' מקומות של כהנים ושינויי

א א א א א א א א מוציה הידי בין היד און האריך. באי ורגל ע"כ אין להאריך. באי וריים ואל דמתים לממעילי פילי ז) בקופא דמחטא נינהו ולא ימצא בהן אדם יד ורגל ע"כ אין להאריך. בהאי תרי מנייהו לא צריכה שימור במדות מפשר שימור במדות מישר אביי. ולשם דתניא אין פוחוין מ"ג זברין ומוץ אמרכלין כך היא שורי ואוד במדות מישר שימור במדות מהם דרים מהם דרים מהם לידים אין פוחוין מ"ג זברין ומוץ אמרכלין בחוש היינו את הבריכין ואת החרכים ואת הקדשות ומעשר שני וכל מלאכת הקודש הייתה נעשה על ידן אמרכלין פוחחין וגדברין נכנסין ויוצאין אמר היים מפחרות של העודה היו בידם רצה אי מדן לפותח אינו יכול עד שיכנסי כולם אמרכלין פוחחין וגדברין נכנסין ויוצאין אמר היים מפחרות של העודה היו בידם רצה אי מדן לפותח אינו יכול עד שיכנסי כולם אמרכלין פוחחין וגדברין נכנסין ויוצאין אמר היים מחרכלין את התרכין ואת התרכין והיים אמרכלין במדים מספר בהור מספר בהור מיפים במיד מוניהו ומשר אחיר במספר של הכלין מהיה ומשר של העודה היו במפך יחוקיה היים מספר בהור מספר בהור מספר בהור מספר בהור מיפים ב"ל לפירש של העודה היו במפך התרכים והתרכין היים אמרכלין במים התרכים והתרכין ויליף מהאי קרא גפי׳ דכתיב בדברי הימים [ב' ל"א] ויחיאל ועוזיהו ונחת ועשהאל וירימות ויובר ואליאל ויסמכיהו ומשר על הכל ווארה שהורים במוד משר שלים באחים במקום אחר שארכלין (דהאיך) לשה היים אמרכלין יהיו מרובים על הגברין וואתרכין (נכין והתרכין במיין וואתרכין וואתרכין על בבדין וואתרכין על שאר עיינים של אמרכל שובר משמע שהגזבר פחות מאמרכל ונראה לפרש שאותו ג' גזברין במים התרשה של אול אין בין לענין לכל דבר וצריכן להיות מובה לשלה אלש אר עיינים של לשה היים משלם היים משלם של לשה היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים אום בברים היים של לשה היים משלם היים משלם של היים היים משלם היים משלם היים של המה היים משלם היים של לשה היים של לשה היים משלם היים משלם של היים היים משלם היים של לשה היים של לשה היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים של היים היים משלם היים משלם היים משלם היים היים של היים היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם היים משלם